

Suuret ikäluokat ja elämän käännekohdat

Pohdinta-
tehtävä

Elämäkulku on omien valintojen ja ulkopuolisten tapahtumien vuorovaikutusta.

- Miten oman elämäsi muutokset, esimerkiksi muutot, perhetapahtumat, työpaikanvaihdokset ja sairastumiset, ovat vaikuttaneet elämääsi?
- Miten alkoholinkäyttösi on kasvanut tai vähentynyt elämäsi käännekohdissa?
- Entä miten yhteiskunnalliset muutokset ovat vaikuttaneet alkoholinkäyttöösi?

Tarkastele elämäsi käännekohtia eri ikävaiheissa aikajanalla.

- Mikä on ollut alkoholin käytön merkitys ja vaikutus kussakin muutosvaiheessa?

Taustatietoa elämäkulkuusi pohdintaan

Viimeksi kuluneen 40 vuoden aikana suomalaisten alkoholinkulutus on kolminkertaistunut. Naisten juominen on lisääntynyt voimakkaammin: se on nyt kuusi kertaa runsaampaa kuin 60-luvun lopussa. Kulutuksen kasvu vauhdittui kun suuret ikäluokat eli vuosina 1945–50 syntyneet tulivat täysikäiksi. Samoihin aikoihin myös alkoholin sääntelyä vapautettiin: keskiolut tuli kauppoihin, alkoholin ostoikäraja laski, viinakortti jäi historiaan. Yhteiskunnan ja kulttuurin muutokset vaikuttivat elintapoihin niin, että alkoholi tuli osaksi arkisia tilanteita. Muutettiin maalta kaupunkeihin, naisten palkkatyössä käyminen yleistyi, elintaso nousi ja perheet pienenevät.

Aiemmillä sukupolvilla elämää koettelivat sodat, nälänhädät ja kulkutaudit, mutta muuten elämä oli suoraviivaisempaa. Suuret ikäluokat ovat eläneet rauhan aikaa ja elämä on ollut suurimmalla osalla taloudellisesti turvattua. Elämän käännekohdat ovat olleet henkilökohtaisia muutoksia: opiskelu- ja työpaikan saamisista tai menettämistä, parisuhteita ja eroja, omia sairauksia sekä läheisten sairastumisia ja menetyksiä.

Suurin yhteiskunnallinen muutos, joka on suuren murroksen sukupolvea kohdannut, on ollut 90-luvun alun lama, jolloin moni teollisuustyöntekijä ja pankkitoimihenkilö menetti työpaikkansa ja moni yritys ajautui konkurssiin. Näihin vuosiin keskittyvät suurten ikäluokkien elämän kielteiseksi koetut käännekohdat, jotka miehillä painottuvat työttömyyteen, taloudellisiin ongelmiin ja avioeroihin.

Naisilla takaiskut liittyivät omaan tai läheisten sairastumiseen tai läheisten menetykseen kuoleman kautta. Nousukauden alkaessa ja Euroopan unioniin liittymisen myötä alkoholin tuontirajoituksia ja mainonnan sääntelyä höllennettiin. Eurooppalaiset juomatavat sekoittuivat suomalaiseen humalahakuiseen juomiseen.

Suurten ikäluokkien eläköityessä ja eliniän pidetessä eläkeläisten määrä on kasvanut. Samalla myös seniorien alkoholinkäyttö on arkipäiväistynyt. Juominen on lisääntynyt ja säännöllistynyt erityisesti 2000-luvulla eläkeikää lähestyvillä ja eläkkeelle siirtyneillä. Haitat ovat kasvaneet ja alkoholikuolemat kaksinkertaistuneet 65–79-vuotiaiden ikäryhmässä 20 vuoden sisällä.

Suurella osalla alkoholinkäyttö vähenee ikääntyessä, mutta näyttää siltä, että niillä joilla se on ollut viikoittaista, se pysyy sellaisenaan ikääntyessäkin. Kolmasosalla alkoholinkäyttö lisääntyy vasta eläkkeelle siirtymisen jälkeen, naisten osuus tässä ryhmässä on suuri. Myöhäisellä alkoholinkäytön lisääntymisellä saattaa olla yhteys elämässä koettuihin stressitekijöihin, mutta suurempi vaikuttava tekijä on se, miten on aiemmin tottunut käyttämään alkoholia.

Sisko Noukka

YTM, sosiaaliterapeutti

link

Lähteet ►

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/oma-apu/alkoholi/selvasti-hyva-ika/suuret-ikaluokat-ja-elaman->

